https://doi.org/10.33004/reumatizam-supp-73-1-14

Smjernice Hrvatskog reumatološkog društva za liječenje odraslih bolesnika s aksijalnim spondiloartritisom biološkim lijekovima i ciljanim sintetičkim molekulama

Guidelines of the Croatian Society of Rheumatology for the treatment of adult patients with axial spondyloarthritis with biologic drugs and targeted synthetic molecules

Simeon Grazio [1,2], Ines Doko Vajdić [1], Porin Perić [3,2], Gordana Laškarin [4,5], Branimir Anić [6,2], Frane Grubišić [1,2], Joško Mitrović [7,2,8], Nadica Laktašić Žerjavić [3,2], Daniela Marasović Krstulović [9,10], Miroslav Mayer [6,2], Jasminka Milas Ahić [11,12], Ivan Padjen [6,2], Dijana Perković [9,10], Srđan Novak [13,5]

[1]*Klinika za reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, Klinički bolnički centar Sestre milosrdnice, Zagreb*
[2]*Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*
[3]*Klinika za reumatske bolesti i rehabilitaciju, Klinički bolnički centar Zagreb, Zagreb*
[4]*Specijalna bolnica Thalassotherapia, Opatija*
[5]*Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci*
[6]*Zavod za kliničku imunologiju i reumatologiju, Klinika za unutarnje bolesti, Klinički bolnički centar Zagreb, Zagreb*
[7]*Zavod za kliničku imunologiju, alergologiju i reumatologiju, Klinika za unutarnje bolesti, Klinička bolnica Dubrava, Zagreb*
[8]*Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*
[9]*Zavod za reumatologiju, alergologiju i kliničku imunologiju, Klinika za unutarnje bolesti, Klinički bolnički centar Split, Split*
[10]*Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu, Split*
[11]*Zavod za reumatologiju, kliničku imunologiju i alergologiju, Klinički bolnički centar Osijek, Osijek*
[12]*Medicinski fakultet Sveučilišta u Osijeku*
[13]*Zavod za reumatologiju i kliničku imunologiju, Klinički bolnički centar Rijeka, Rijeka*

Liječenje bolesnika s aksijalnim spondiloartritisom treba biti individualizirano vođeno prema znakovima i simptomima bolesti te postojanju izvanzglobnih manifestacija i komorbiditeta. U liječenje treba uključiti farmakološke i nefarmakološke mjere, a odluke se donose u dogovoru s bolesnikom, prema unaprijed zadanom cilju, a to su remisija ili niska aktivnost bolesti. Liječenje je usmjereno k smanjenju upale i sprječavanju strukturalnih oštećenja, odsustvu perifernih koštano-mišićnih i izvanzglobnih manifestacija, a u konačnici poboljšanju funkcionalne sposobnosti i kvalitete života povezane sa zdravljem. Farmakološko liječenje bolesnika s aksijalnim spondiloartritisom treba započeti nesteroidnim antireumaticima, dati prednost protuupalnoj dozi (uzimajući u obzir kontraindikacija i mjera opreza), dok su čisti analgetici, uz određena ograničenja, preporučljivi u liječenju rezidualne boli. Konvencionalni sintetički lijekovi koji mijenjaju tijek reumatske bolesti (enl. skr. csDMARD) nisu preporučljivi u liječenju bolesnika s isključivom aksijalnom bolešću. Sulfasalazin se može razmotriti u bolesnika s dodatnim perifernim artritisom. Upotreba sistemskih glukokortikoida se ne preporuča, a za kontrolu malobrojnih perifernih koštano-mišićnih manifestacija preporučaju se lokalne infiltracije glukokortikoida. Kod neučinkovitosti ili nepodnošljivosti NSAR-a i postojanja visoke aktivnosti bolesti uvodi se biološki lijek, inhibitor TNF-α ili inhibitor IL-17 , a kada je prikladno, ciljana sintetička molekula - inhibitor JAK, tofacitinib ili upadacitinib. U bolesnika s anamnezom upalne bolesti crijeva ili uveitisom prednost treba dati monoklonskim inhibitorima TNF-α, a u bolesnika s izraženom psorijazom inhibitorima IL-17. Učinkovitost terapije ocjenjuje se nakon 12 -16 tjedana. U slučaju pozitivnog terapijskog učinka, nastavlja se s početnom terapijom, dok se u slučaju primane (ili sekundarne) neučinkovitosti primjenjuje napredni lijek iz iste ili drugačije skupine lijekova. Kod bolesnika u održanoj remisiji može se produžiti interval primjene ili, ako je moguće sukladno formulaciji, smanjiti doza lijeka.

Ključne riječi: ankilozantni spondilitis, antireumatski lijekovi, aksijalni spondiloartitis, biološki lijekovi, smjernice
Keywords: ankylosing spondylitis, antirheumatic drugs, axial spondyloarthritis, biological drugs, guidelines
E-mail adresa prezentirajućeg autora: simeon.grazio@gmail.com
Izjava o sukobu interesa: nema sukoba interesa